*Comisia pentru afaceri juridice*

6.2.2015

# DOCUMENT DE LUCRU

referitor la propunerea de directivă a Parlamentului European şi a Consiliului privind societăţile comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic

Comisia pentru afaceri juridice

Raportor: Luis de Grandes Pascual

## A. Introducere

La 9 aprilie 2014, Comisia Europeană a prezentat o propunere de directivă privind societățile comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic. Obiectivul propunerii este acela de a-i facilita oricărui eventual întreprinzător care înființează o societate, în special o întreprindere mică sau mijlocie (IMM), constituirea de societăți în străinătate, cu intenția de a stimula spiritul antreprenorial și de a promova creșterea, inovarea și crearea locurilor de muncă în Uniunea Europeană.

Conform evaluării impactului, ponderea IMM-rilor care investesc în străinătate prin constituirea de noi societăți se ridică la numai 2 %. Acest lucru se datorează, printre altele, diversității legislațiilor naționale, în special diferențelor în materia dreptului societăților comerciale și lipsei de încredere în societățile străine în rândul clienților și al partenerilor de afaceri. Din acest motiv, majoritatea întreprinderilor optează pentru înființarea de filiale în străinătate, ceea ce prezintă avantajul că oferă clienților garanția că tratează cu o întreprindere națională. Constituirea unei filiale în străinătate implică însă o povară administrativă însemnată și importante costuri directe și indirecte.

Prin propunerea de statut al societăților private europene (SPE)[1] s-a încercat facilitarea activităților transfrontaliere ale IMM-urilor prin crearea unui nou tip de societate europeană transnațională. Faptul că în cadrul Consiliului nu s-a putut întruni majoritatea impusă de tratat a determinat însă, în final, Comisia să-și retragă propunerea și să anunțe că, în locul acesteia, va prezenta o propunere alternativă, în cuprinsul căreia să fie abordate o parte dintre problemele constatate în legătură cu SPE[2].

## B. Observații generale

Anumiți actori sociali au întâmpinat propunerea Comisiei Europene în mod critic. O decizie analizată a fost opțiunea pentru un document de lucru anterior raportului pe care trebuie să-l întocmească raportorul.

Dezbaterea care a avut loc în cadrul Comisiei JURI după prezentarea inițiativei Comisiei a reflectat diversele discrepanțe legate de proiect și numeroasele incertitudini privind viabilitatea sa, inclusiv referitoare la existența unei valori adăugate europene.

În consecință, pentru exercitarea responsabilă a calității de raportor, ar fi prudent ca, înaintea raportului, să se verifice concursul de împrejurări de toate felurile, în modul stabilit în cadrul dezbaterii desfășurate în Comisia JURI.

În definitiv, fără pretenția de a fi exhaustiv, este vorba de a analiza aspectele care, în opinia sa, suscită cele mai numeroase polemici și de a indica unele soluții posibile.

[1] Propunere de regulament al Consiliului privind statutul societății private europene, COM(2008)0396.

[2] Retragerea propunerii privind SPE a fost anunțată în anexa la Comunicarea intitulată „Programul privind o reglementare adecvată și funcțională (REFIT): rezultate și etapele următoare”, COM(2013)0685, 2.10.2013.

## C. Valoarea adăugată a propunerii

Conform programului de lucru al Comisiei pentru 2015 – Un nou început: „Cetățenii speră ca UE să insufle o schimbare reală în ceea ce privește marile provocări economice și sociale cu care ne confruntăm: șomaj ridicat, creștere lentă, niveluri ridicate ale datoriei publice, deficit de finanțare și lipsă de competitivitate pe piața mondială. De asemenea, sunt de dorit mai puține interferențe ale UE în chestiunile în cazul cărora statele membre dispun de mijloace mai bune pentru a răspunde în mod adecvat la nivel național și regional”.

Întrebarea pe care trebuie să o formulăm, odată ce prezentul document de lucru va fi fost analizat și dezbătut, este dacă această propunere poate face diferența în materie de creare de locuri de muncă, creștere și investiții și dacă poate aduce beneficii concrete pentru cetățeni.

## D. Principalele elemente ale propunerii

### *I. Caracterul și temeiul juridic*

Propunerea constă din două părți distincte: prima cuprinde o serie de norme de coordonare care vor trebui aplicate tuturor societăților cu răspundere limitată cu asociat unic existente în statele membre și SUP. Este vorba de dispozițiile Directivei 2009/102/CE[1], cu anumite modificări. Cea de a doua parte reglementează SUP.

Deși urmărește același obiectiv ca SPE, propunerea privind SUP abandonează ambiția de a crea o societate europeană transnațională prin intermediul unui regulament. Propunerea referitoare la SUP obligă statele membre, prin intermediul unei directive, să includă în legislațiile lor un nou tip de societate cu răspundere limitată cu asociat unic, cu unele cerințe legate de constituire și de funcționare armonizate, lăsând în sarcina legislațiilor naționale toate aspectele care nu sunt acoperite în directivă. SUP este, prin urmare, o societate națională.

Raportorul cunoaște polemica existentă în jurul temeiului juridic ales de Comisie. Fără îndoială, având în vedere obiectivul propunerii de „a facilita activitățile transfrontaliere ale IMM-urilor și crearea de societăți cu asociat unic ca filiale în alte state membre, ar trebui să se reducă costurile și sarcinile administrative implicate de înființarea unor astfel de societăți” și de a asigura un „cadru juridic armonizat care reglementează constituirea societăților cu asociat unic, inclusiv crearea unui model uniform de statut, ar trebui să contribuie la eliminarea treptată a restricțiilor privind libertatea de stabilire în ceea ce privește condițiile pentru înființarea de filiale pe teritoriile statelor membre și ar trebui să conducă la o reducere a costurilor” (considerentele 7 și 8), raportorul consideră că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 50 alineatele (1) și 2 litera (f) din TFUE.

### *II. Sfera de aplicare (articolul 1)*

[1] Directiva 2009/102/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 în materie de drept al societăților comerciale privind societățile comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic (versiune codificată). Directiva 2009/102/CE va fi abrogată odată cu adoptarea Directivei privind SUP.

Odată analizată propunerea de aviz al Comisiei IMCO şi evaluarea de impact a Comisiei, raportorul se întreabă dacă nu ar fi efectiv mai raţional să se restrângă sfera de aplicare la întreprinderile mici şi mijlocii (IMM), astfel cum sunt identificate în Directiva 2013/34/UE[1], dat fiind că acestea sunt cele care întâmpină cele mai mari dificultăţi la stabilirea în alte state membre.

### *III. Separarea sediului social şi a administraţiei centrale sau a locului principal de desfăşurare a activităţii (articolul 10)*

Posibilitatea de a stabili sediul social şi locul de desfăşurare a activităţii în state membre diferite provoacă îndoieli cu privire la riscul de căutare a instanţei celei mai favorabile de către întreprinderile care încearcă să eludeze, printre altele, participarea lucrătorilor la activitatea organelor lor de conducere sau de a se refugia la adăpostul unor regimuri mai puţin exigente în materie de fiscalitate sau de protecţie socială.

Raportorul opinează că problema separării sau nu a sediului social şi a locului de desfăşurare a activităţii este o chestiune care trebuie lăsată în sarcina legislaţiei naţionale.

Încercarea de a armoniza un aspect într-atât de sensibil constituie aproape o provocare ce atrage un refuz din partea statelor membre înclinate să respingă proiectul SUP.

Cu toate acestea, raportorul propune un exerciţiu de reflecţie pentru a se stabili dacă impunerea cerinţei ca administratorii să-şi aibă reşedinţa în ţara în care se află sediul social este, sau nu, necesară. În opinia sa, societăţile pot fi administrate făcând uz exclusiv de mijloace electronice şi, în felul acesta, s-ar respecta una dintre raţiunile de a fi ale acestei propuneri: adaptarea sa la era digitală.

### *IV. Model uniform de statut[2] (articolul 11)*

Elementul de bază al înregistrării online constă dintr-un model uniform de statut, care trebuie să cuprindă aspectele privind constituirea, acţiunile, capitalul, organizarea, conturile şi dizolvarea unei SUP. Comisia propune ca acest model uniform să fie adoptat printr-un act de punere în aplicare.

Raportorul nu este de acord ca definirea unui element de bază al propunerii să facă obiectul unui act de punere în aplicare, nu numai pentru că modelul iese de sub controlul Parlamentului, ci şi pentru că, în opinia sa, nu sunt îndeplinite condiţiile stipulate la articolul 291 din TFUE. Chiar dacă este conştient de faptul că modificările ulterioare aduse modelului impun recurgerea la procedura legislativă ordinară, raportorul se pronunţă pentru includerea

[1] Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situaţiile financiare anuale, situaţiile financiare consolidate şi rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European şi a Consiliului şi de abrogare a Directivelor 78/660/CEE şi 83/349/CEE ale Consiliului (JO L 182, 29.6.2013, p. 19).

[2] Versiunea în limba spaniolă a propunerii se referă, în mod eronat, la "actul constitutiv" când, în realitate, este vorba de statut.

modelului în anexa la directivă.

### *V. Înregistrarea online (articolul 14)*

Propunerea obligă statele membre să permită ca înregistrarea SUP nou-constituite să se poată face prin mijloace electronice, fără a fi necesar ca membrul fondator să se prezinte în fața vreunei autorități din statul membru de înregistrare.

Fără îndoială că această procedură, care există deja în unele state membre, va facilita în foarte mare măsură procesul de înregistrare și va reduce costurile de constituire. Raportorul este însă preocupat de lipsa de siguranță juridică pe care o implică faptul că nu se cere intervenția notarului sau prezența fizică a membrului fondator și că acest sistem poate fi folosit în scop ilicit, cum ar fi, de exemplu, albirea capitalurilor sau evaziunea fiscală.

Acest risc poate fi diminuat dacă statele membre instituie norme sigure, care să implice semnătura electronică sau intervenția unui funcționar public, pentru verificarea identității membrului fondator, fără a se aduce atingere posibilității ca, în toate cazurile, înregistrarea să se efectueze online.

Raportorul opinează, de asemenea, că un stat membru ar trebui să aibă posibilitatea de a nu recunoaște identificarea electronică străină care nu îndeplinește cerințele Regulamentului (UE) nr. 182/2011[1].

Cu privire la acest articol, se consideră că propunerea din proiectul de aviz al Comisiei IMCO reflectă, la amendamentul 22, o soluție posibilă, care ar integra cele două modalități de înregistrare existente în statele membre[2].

### *VI. Capital social de 1 euro (articolul 16)*

Capitalul social al unei SUP va trebui să fie de minimum 1 EUR. Capitalul social al unei SUP este de cel puțin 1 EUR. În statele membre în care euro nu este moneda națională, capitalul social este cel puțin echivalent cu o unitate de monedă a statelor membre respective.

Raportorul, care descinde dintr-o tradiție juridică în care capitalul social constituie o garanție pentru creditori, se declară preocupat de această normă, în special dacă este corelată cu faptul

[1] Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de asigurare a încrederii pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE (JO L 257 din 28.8.2014, p. 73).

[2] Exactitatea datelor de identitate și autenticitatea documentelor prezintă o importanță deosebită pentru salvgardarea și siguranța înregistrărilor naționale și constituirea online. Statele membre trebuie să fie în măsură să mențină norme privind verificarea procesului de înregistrare, pentru a putea asigura controlul legalității identității membrului fondator sau a reprezentantului acestuia, precum și al documentelor prezentate în vederea înregistrării, inclusiv participarea notarilor sau a avocaților, cu condiția ca procedura de înregistrare să poată fi finalizată, în ansamblul său, cu mijloace electronice, de la distanță. Statele membre trebuie să stabilească în mod clar cerințele de la nivel național ale procedurii de identificare electronică online și pe pagina lor de internet de înregistrare.

că SUP nu sunt obligate să constituie rezerve legale. Propunerea „compensează” această lipsă de capital cu o serie de garanții de lichiditate necesare pentru a putea proceda la o distribuire a dividendelor: o dovadă de echilibru bugetar și o declarație de solvabilitate.

Raportorul opinează că o rezolvare posibilă ar fi aceea de a lăsa la latitudinea statelor membre care o doresc posibilitatea de a impune obligația de a constitui rezerve.

**E. Concluzie**

Raportorul are încredere în potențialul propunerii ca motor pentru crearea de locuri de muncă și creștere. În această perioadă, în care Uniunea nu și-a revenit încă din criză, stimularea spiritului antreprenorial prin reducerea poverii administrative și a costurilor este esențială.

Raportorul este, de asemenea, conștient de riscul ca eventualele avantaje pe care le oferă această nouă formă de societate să rămână foarte limitate dacă numărul de opțiuni lăsate la latitudinea statelor membre se mărește. În consecință, el pledează pentru o armonizare indispensabilă pentru prezervarea valorii adăugate europene care justifică proiectul.

Raportorul invită raportorii din umbră și, în general, toți deputații să continue dezbaterile și să caute soluții comune acceptabile pentru a nu irosi ultima ocazie de a institui un cadru juridic armonizat de creare a IMM-urilor, care să faciliteze activitatea transfrontalieră și să reducă costurile și povara administrativă.

Dat fiind că Agenda digitală constituie pentru Comisie o prioritate în următorii cinci ani, neadaptarea la era digitală a modului de constituire a întreprinderilor va fi inevitabilă.

În orice caz, este vorba de a îmbina modernizarea și reducerea formalităților birocratice cu garanțiile juridice necesare.